

REPATRIJACIJA STRANIH TERORISTIČKIH BORACA IZ SIRIJE:

POUKE SA ZAPADNOG BALKANA

Četiri zemlje u regiji zapadnog Balkana (Kosovo, Bosna i Hercegovina, Sjeverna Makedonija i Crna Gora) u prvih su deset zemalja s najviše stranih terorističkih boraca po stanovniku. I dalje postoji snažna politička volja za repatrijacijom stranih terorističkih boraca, barem na zapadnom Balkanu, unatoč odgodama u 2020. zbog pandemije bolesti COVID-19. U drugim dijelovima svijeta, posebno zemljama s visokim dohotkom, politička volja za repatrijacijom znatno je niža. Pandemija bolesti COVID-19 dodatno je ograničila napore država da repatriiraju građane koji poštuju zakone, što je manje kontroverzno od repatrijacije obitelji stranih terorističkih boraca.

Zemlje zapadnog Balkana nedavno su nastavile repatrijacije. Skupine od 19, 11 i 23 građana vratile su se u Albaniju, Kosovo i Sjevernu Makedoniju, slijedom, što pokazuje kako se repatrijacija može provesti. Njihova predanost, vodstvo i iskustvo dragocjeni su za vlade diljem svijeta. Te su vlade provodile repatrijacije uglavnom zbog moralne obveze vraćanja žena i djece izloženih patnji, a u tome su imale potporu donatora iz zapadnih zemalja. Repatrirani su i muškarci, a neki su se vratili i dobrovoljno. Međutim, to obično uključuje sudski postupak i izricanje zatvorske kazne.

U ovoj se studiji o politici iznose operativne preporuke za provedbu repatrijacije, rehabilitacije i reintegracije povratnika na temelju pouka iz repatrijacija provedenih u Albaniji, Kosovu i Sjevernoj Makedoniji.

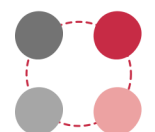
Više informacija potražite: Chiara Dedeken i Kevin Osborne, *Repatrijacija Stranih Terorističkih Boraca iz Sirije: Pouke sa Zapadnog Balkana*. RESOLVE Network, 2021.

Kad je riječ o zapadnom Balkanu, Kosovo je predvodnik repatrijacije i reintegracije stranih terorističkih boraca. To je prva zemlja zapadnog Balkana koja je utvrdila pravne i institucionalne zahtjeve za rješavanje pitanja repatrijacije, rehabilitacije i reintegracije, što je dovelo do repatrijacije 110 stranih terorističkih boraca.

Nedavno su i Albanija i Sjeverna Makedonija započele postupak repatrijacije. Procjenjuje se da je u sirijskim kampovima ostalo 86 Kosovaca, 50 Albanaca, 130 Bošnjaka i 17 Sjevernomakedonaca.

Postupak repatrijacije u zemljama zapadnog Balkana sastoji se od četiri faze, uz minimalne razlike: 1) priprema; 2) logistika; 3) rehabilitacija; 4) reintegracija i resocijalizacija.

PREPORUKE

Za nacionalne vlade

- **Treba repatrirati strane terorističke borce, članove njihovih obitelji i djecu iz kampova u sjeveroistočnoj Siriji.** Primjer Kosova pokazuje da repatrijacija ne dovodi do porasta nasilnog ekstremizma i da se povratnici mogu uspješno reintegrirati. Vlade zapadnog Balkana imaju dokazano iskustvo u postupku vraćanja i postupku rehabilitacije, reintegracije i resocijalizacije te su na raspolaganju podijeliti ga.
- **Ne može se dovoljno naglasiti važnost stvaranja poticajnog okružja.** Treba uložiti u pripremanje zajednica koje prihvaćaju povratnike, djelatnika na terenu i procesa dobro razrađenim akcijskim planovima, standardnim operativnim postupcima i osposobljavanjem.
- **Treba centralizirati koordinaciju različitih dionika kako bi se izbjeglo** preklapanje i potaknulo održivo programiranje.
- **Treba prepoznati prilike za suradnju s lokalnim organizacijama civilnog društva** koje raspoložu resursima, stručnim i drugim znanjem i imaju pristup lokalnim zajednicama. Treba uključiti organizacije civilnog društva u postupak rehabilitacije, reintegracije i resocijalizacije povratnika. Naše iskustvo u Albaniji, Kosovu i Sjevernoj Makedoniji pokazuje da se memorandumima o razumijevanju sklopljenima između vlada i organizacija civilnog društva može poboljšati suradnja u svim fazama programa rehabilitacije, reintegracije i resocijalizacije.

Za donatore i tvorce politika

- **Treba preusmjeriti financiranje s osiguranja od vanjskih prijetnji na** rehabilitaciju, reintegraciju, resocijalizaciju i prevenciju.
- **Treba financirati jačanje kapaciteta ustanova državne i lokalne samouprave** putem lokalnih organizacija civilnog društva.
- **Treba koordinirati aktivnosti s ustanovama državne i lokalne samouprave kako** bi se procijenile potrebe stranih terorističkih boraca povratnika i njihovih obitelji.
- **Treba osigurati dugoročno financiranje: duže od 60 mjeseci.**
- **Treba pružiti jednaku potporu i prilike stranim terorističkim borcima** povratnicima i zajednicama koje prihvaćaju povratnike kako bi se spriječila stigmatizacija.

RESOLVE NETWORK

Bolje istraživanje | Informirana praksa | Poboljšana politika o nasilnom ekstremizmu

www.resolvenet.org | [@resolvenet](https://twitter.com/resolvenet)

Mreža RESOLVE dio je instituta U.S. Institute of Peace i temelji se na desetljećima staroj tradiciji instituta u vidu temeljitog angažmana u zajednicama koje su pogođene sukobima.